

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any four questions.
2. All questions carry equal marks.

1. Write an essay on cold war.
2. Evaluate the major issues between North-south divide.
3. Discuss the basic assumptions of liberalism and New liberalism.
4. Discuss on relevance of Non-alignment.
5. Discuss the role of international law in maintaining global peace and security.
6. Discuss the global problem of terrorism.
7. Explain the importance of banning nuclear promotions by world peace.
8. Discuss the major initiatives taken by global community to deal with the issue of the violation of human rights.

*****

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना सामन गुण आहेत.

१. शितयुद्धावर निबंध लिहा.
२. उत्तर दक्षिण विभागणीतील प्रमुख मुद्द्यांचे मूल्यमापन करा.
३. उदारमतवाद आणि नवउदारमतवादातील प्रमुख गृहीतकांची चर्चा करा.
४. अलिप्ततावादाच्या प्रासंगिकतेवर चर्चा करा.
५. जागतिक शांतता व सुरक्षा प्रस्थापित करण्यामागे आंतरराष्ट्रीय कायद्याची काय भूमिका आहे. याची चर्चा करा.
६. दहशतवाद एक जागतिक समस्या यावर चर्चा करा.
७. जागतिक शांततेच्या दृष्टीने अणु प्रसार बंदी कराराचे महत्व स्पष्ट करा.
८. मानवी अधिकारांच्या होणाऱ्या पायमल्ली संदर्भात जागतिक समुदायाने घेतलेल्या पुढाकाराची चर्चा करा.

*****

M.A. (PART - II)
-: POLITICAL SCIENCE :-
Public Administration
(Paper - IV) (June-2019)

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any four questions.
2. All questions carry equal marks.

- Q.1 Describe New Public Management approach of public administration.
- Q.2 Explain the approach of socio-psychological of public administration.
- Q.3 Examine any two theories of civil service.
- Q.4 Examine the training and recruitment of civil servants in India.
- Q.5 Discuss the importance stages in making of budget.
- Q.6 Define administrative laws and state its characteristics and reasons for their emergence.
- Q.7 Discuss the role public sector enterprise in socio-economic development of the country.
- Q.8 Write an essay on Information Technology and Governance.

मराठी रुपांतर

[वेळ : ३ तास]

[गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : 1. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ लोकप्रशासनाचा नवलोक व्यवस्थापन दृष्टीकोण स्पष्ट करा.
- प्र.२ लोकप्रशासनाचा समाजशास्त्रीय-मानसशास्त्रीय दृष्टीकोण स्पष्ट करा.
- प्र.३ नागरी सेवेच्या कोणत्याही दोन सिद्धांताचे परीक्षण करा.
- प्र.४ भारतामधील सनदी नोकरशाहीच्या नियुक्त्या व प्रशिक्षणाचे परीक्षण करा.
- प्र.५ अर्थ संकल्प निर्मितीचे महत्वाच्या टप्प्यांची चर्चा करा.
- प्र.६ प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या सांगून त्याची वैशिष्ट्ये आणि उदयाची कारणे सांगा.
- प्र.७ देशामध्ये सामाजिक व आर्थिक प्रगतीसाठी सामुहिक क्षेत्रातील उपक्रमांच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- प्र.८ माहिती तंत्रज्ञान व सुशासन यावर निबंध लिहा.

M.A. (PART - II)
:- POLITICAL SCIENCE :-
State Politics in India
(Paper - III) (June-2019)

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Answer any four questions in all.
2. All questions carry equal marks.

1. Discuss the major approaches to the study of state politics in India.
2. Discuss the role of religion, language and other communal factors in determining the formation of states in India.
3. Explain the structure and functioning of the state legislature and executive in India.
4. Discuss the role of feminist movement and Non-Government organization (NGO) in state politics.
5. Discuss on the impact of decline of one party Dominance and emergence of regional political parties on state politics.
6. Comment on the role of cast and language in Indian politics.
7. Explain the role of Panchayat Raj in democratic decentralization in India.
8. Comment on the impact of uneven development and consequent demand for autonomy among the states in India.

*****

Q. P. Code : 51145

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. राज्यांच्या राजकारणाच्या अभ्यासाचे महत्त्वाचे दृष्टिकोणांची चर्चा करा.
२. भारतातील राज्यांच्या निर्मितीसाठी धर्म, भाषा आणि अन्य जातीय घटकांची भूमिकेची चर्चा करा.
३. भारतातील राज्य विधिमंडळ आणि कार्यकारी अधिकारी यांच्या रचना आणि कार्य स्पष्ट करा.
४. राज्यांच्या राजकारणात स्त्रीवादी चळवळी आणि अशासकीय स्वयंसेवी संघटना यांच्या भूमिकेची चर्चा करा.
५. एक पक्ष वर्चस्व पद्धतीचा कमी झालेला प्रभाव तसेच प्रादेशिक पक्षांच्या उदय यांचा राज्यांच्या राजकारणावर झालेला परिणाम यावर चर्चा करा.
६. भारतातील राज्य राजकारणातील जात आणि भाषा यांच्या भूमिकेवर भाष्य करा.
७. भारतातील लोकशाही विकेंद्रीकरणामध्ये पंचायत राजची भूमिका स्पष्ट करा.
८. असमतोल विकास आणि त्यातून निर्माण झालेली स्वयततेची मागणी याचा राज्यांच्या राजकारणावर पडलेला प्रभाव यावर भाष्य करा.

*****

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any four questions.
2. All questions carry equal marks.

1. Explain the nature and scope of comparative politics.
2. Explain the process of the formation of states has been on ongoing process in India.
3. Discuss the theory of constitutionalism.
4. Explain the concept of political culture.
5. Examine the concept of Political development.
6. Discuss the pluralist theory of political power.
7. What is political participation? Explain the importance of political participation.
8. What is Political Change? Explain the causes of Political Change.

*****

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. तुलनात्मक राजकारणाचे स्वरूप व व्याप्तीचे परीक्षण करा.
२. राज्यांच्या निर्मितीची प्रक्रिया भारतातील निरंतर प्रक्रिया आहे. विशद करा.
३. घटनावादाच्या सिद्धांताची चर्चा करा.
४. राजकीय संस्कृतीची संकल्पना विशद करा.
५. राजकीय विकास या संकल्पनेचे परीक्षण करा.
६. राजकीय सत्तेविषयीचा बहुसत्तावादी सिद्धांताची चर्चा करा.
७. राजकीय सहभाग म्हणजे काय? राजकीय सहभागाचे महत्व विशद करा.
८. राजकीय बदल म्हणजे काय? राजकीय बदलाची कारणे स्पष्ट करा.

*****